Regler för utbildning på forskarnivå

MEDICINSKA FAKULTETEN | LUNDS UNIVERSITET

LUNDS UNIVERSITET
MEDICINSKA FAKULTETEN

BESLUT

Diarienummer
U 2023/595

Datum 2025-12-27

Forskarutbildningsnämnden

Regler för utbildning på forskarnivå vid Medicinska fakulteten

Gäller från 1 januari 2019

Senast reviderad 27 december 2025

Innehållsförteckning

1. Om forskarutbildningen vid Medicinska fakulteten 4

Syfte och mål med forskarutbildningen 4

Översikt över forskarutbildningen 4

Styrdokument 4

Forskarutbildningsämne 6

Forskarutbildningens organisation 7

2. Inför forskarutbildningen 11

Förutsättningar för att inrätta forskarutbildningsplats 11

Projekt 11

Studiefinansiering 12

Kompetenskrav för handledare 14

Inrättande av forskarutbildningsplats 15

Utlysning 16

Behörighet 16

Beredning 18

Ansökan 19

Beslut om antagning 19

Tillgodoräknande av utbildning *19*

Planering och uppföljning av forskarutbildningsstudier *20*
Individuell studieplan 20
Generiska kunskaper och färdigheter 21
Halvtidskontroll 22

Kurser och seminarier *24*
Kurser 24
Seminarier 26

Institutionstjänstgöring *26*

Undervisning *27*

Handledning under forskarutbildningen *27*
Huvudhandledarens ansvar 27
Uppgifter för biträdande handledare 28
Handledningstid 28
Byte av handledare 29
Vid konflikt mellan handledare och doktorand 29
När studierna inte går enligt plan 30
Indragning av resurser 30

3. Examination 30

Doktorsexamen *30*
Kunskapskrav 31
Krav på avhandlingen 31
Anmälan om disputation 32
Jäv 34
Handläggning av ansökan om disputation 35
Förhandsgranskning 35
Ramberättelse - Kappa 36
Tryckning och spikning av avhandling 36
Inlämning av doktorsavhandling 37
Disputationsakten 37
Protokoll 37

Licentiatexamen *38*
Krav för licentiatexamen 38
Ramberättelse - Kappa 38
Ansökan om licentiatexamen 38
Inlämning av licentiatuppsatsen 39

Examination 40

Examensbevis och diploma supplement *40*

Gemensam och dubbel examen *40*

Bilagor **42**

Bilaga 1 Examensmål för utbildning på forskarnivå *42*

Examensmål för doktorsexamen 42

Examensmål för licentiatexamen 43

1. Om forskarutbildningen vid Medicinska fakulteten

Syfte och mål med forskarutbildningen

Utbildning på forskarnivå är den högsta akademiska utbildningen vid ett universitet. Forskarutbildningen innebär fyra års studier på heltid eller åtta års studier på deltid motsvarande 240 hp och avslutas med en doktorsexamen. Forskarutbildningen kan även avslutas med en licentiatexamen som motsvarar två års heltidsstudier och 120 hp.

Syftet med forskarutbildningen vid Medicinska fakulteten är att förse samhället med kvalificerade forskare som kan föra utvecklingen inom medicin och hälsa framåt.

För att uppnå detta finns ett antal examensmål[1] som doktoranden förväntas uppnå under utbildningen, se bilaga 1.

Översikt över forskarutbildningen

Styrdokument

Forskarutbildningen är reglerad på olika nivåer och i olika styrdokument, på nationell, lärosätes-, och fakultetsnivå.

Nationella regler och förordningar

På nationell nivå är både utbildningen och doktorandanställningen reglerad i Högskolelagen[2] och i Högskoleförordningen[3] .

---

1 Från examensordningen i Högskoleförordningen

2 SFS 1992:1434

3 SFS 1993:100, kapitel 5, 6 och 7

Lunds universitets föreskrifter

Vid Lunds universitet finns följande gemensamma styrdokument som rör forskarutbildningen:

- Lunds universitets föreskrifter för utbildning på forskarnivå[4]
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå[5]

Medicinska fakultetens regler och styrdokument

Detta dokument utgör det övergripande styrdokumentet som beskriver de föreskrifter, processer och rutiner som tillämpas vid Medicinska fakulteten. Det finns en uppdragsbeskrivning för forskarutbildningsorganisationen som beskriver uppdrags- och ansvarsfördelningen inom forskarutbildningen vid Medicinska fakulteten[6]. Utöver detta finns allmänna studieplaner[7] som utgör ett ramverk för forskarutbildningsämnet. Den individuella studieplanen reglerar utbildningen för den enskilde doktoranden. Det finns även föreskrifter för jäv[8] inom forskarutbildningen som beskriver hur olika jävsituationer kontrolleras och intygas.

Allmän studieplan

Det ska finnas en allmän studieplan för varje examen som forskarutbildningen leder fram till. FUN fastställer allmänna studieplaner för utbildning såväl till doktors- som till licentiatexamen. Den allmänna studieplanen ska enligt Lunds universitets föreskrifter innehålla följande:

- ämnets benämning

---

4 Dnr STYR 2018/562

5 Dnr STYR 2021/2700

6 Dnr STYR 2022/234

7 Dnr U 2018/411

8 Dnr U2021/69

- datum för beslut om fastställande och för eventuella ändringsuppgifter
- benämning(ar) på den examen som utbildningen leder fram till. Om mer än en examensbenämning kan komma i fråga ska eventuella villkor för viss examensbenämning anges
- mål för examen enligt examensordningen med preciseringar för ämnet samt eventuella tillägg
- omfattning av avhandlingen (angett i högskolepoäng)
- omfattning av andra delar som ingår i utbildningen (kurser och/eller andra poänggivande moment, såväl obligatoriska som valbara), vilka tillsammans med avhandlingen ska motsvara utbildningens totala omfattning
- den behörighet (grundläggande och särskild) som krävs för att bli antagen till utbildningen och
- de bedömningsgrunder som tillämpas vid urval mellan sökande för att pröva deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

Forskarutbildningsämne

Vid Medicinska fakulteten finns ett ämne; medicinsk vetenskap[9]. Ämnet medicinsk vetenskap utgör ett samlingsbegrepp för forskning som syftar till att på olika sätt främja människors hälsa och förebygga ohälsa samt lindra och bota sjukdomstillstånd. Ämnet omfattar allt från studier av celler till samhälle såsom

- medicinskt relevanta modeller *in vitro* och *in vivo* med molekylärgenetiskt, kemiskt, cellbiologiskt, fysiologiskt och farmakologiskt perspektiv
- förklaringar till vanliga och ovanliga sjukdomar och tillstånd samt utveckling av nya diagnos- och behandlingsmetoder samt vårdformer

9 Enligt beslut från FUN Dnr U 2022/837, med tillämpning f o m 1 januari 2019.

- levnadsvanornas, miljöns, samhällsstrukturens, arbetslivets och vårdsystemets betydelse för hälsa, på individ-, grupp- och befolkningsnivå
- hälsofrämjande interventioner och kunskap om hur de kan implementeras
- professions- och organisationsutveckling av relevans för medicinsk vetenskap och hälsovetenskap.

Forskarutbildningens organisation

Vid Lunds universitet

Lunds universitet har en central forskarutbildningsnämnd som inkluderar en representant från Medicinska fakulteten. Representanten ska vara vetenskapligt eller konstnärligt kompetent lärare och utses av rektor efter förslag från fakultetsstyrelsen. Normalt är representanten också ordförande i fakultetens forskarutbildningsnämnd. Denna nämnd ska behandla strategiska utbildningsfrågor på forskarnivå som på grund av sin universitetsövergripande karaktär inte bör beslutas på fakultetsnivå. Uppdraget omfattar även principer för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Forskarutbildningsnämnden är i första hand beredande och rådgivande. Rektor kan delegera till nämnden att fatta beslut i särskilda frågor.

Vid Medicinska fakulteten

Forskarutbildningsnämnden

Vid Medicinska fakulteten är det övergripande ansvaret för forskarutbildningen delegerat från fakultetsstyrelsen till en forskarutbildningsnämnd (FUN). FUN ska enligt fakultetens arbetsordning[10] kontinuerligt säkerställa att utbildningen är effektiv och ändamålsenlig, samt att lagar, förordningar och andra regler efterlevs med avseende på forskarutbildningen. Vidare ansvarar nämnden för

10 Dnr STYR 2023/1604

kontinuerlig kvalitetsutveckling av utbildningen på forskarnivå, samt för den obligatoriska forskarhandledarkursen för blivande handledare.

Nämnden beslutar om allmänna studieplaner, kursutbud och kursplaner för forskarutbildning. Nämnden ansvarar även för kursinnehåll och kursledning av forskarhandledarkursen. Nämnden beslutar om fördelning av ramanslaget vilket bl.a. omfattar ersättning för kurser och seminarier samt bidrag till handledare, resor och disputation.

Nämnden ska ledas av en lärare som föreslås av dekanen och som ingår i Fakultetsledningen. Normalt utses en vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå som också utses till ordförande i FUN. Därutöver ska nämnden bestå av fyra lärarrepresentanter, tre gruppsuppleanter, samt tre studeranderepresentanter. Ordförande och lärarrepresentanter i nämnden utses av fakultetsstyrelsen. Nämnden utser vice ordförande inom sig. Mandatperioden för ledamöterna är, med undantag av studeranderepresentanterna, tre år. FUN kan besluta om adjungerade ledamöter.

Det finns ett antal arbetsgrupper, utsedda av FUN, som syftar till att stödja nämnden i olika frågor. Beredningsgruppen planerar för vilka ärenden som ska tas upp vid nästkommande FUN-möte. Gruppen består av ordförande och vice ordförande i FUN, studiekoordinator för forskarutbildningen, representanter från forskarutbildningskansliet (FU-kansliet), samt en studeranderepresentant. Även andra arbetsgrupper, vars syfte är att bereda ärenden och ge strategisk rådgivning till FUN, kan utses av FUN vid behov.

Ordförande i forskarutbildningsnämnden och vicedekan med ansvar för forskarutbildningen

Enligt Medicinska fakultetens arbetsordning[11] ansvarar dekan eller den lärarrepresentant i fakultetsledningen som ansvarar för utbildning på forskarnivå för en rad olika områden. I praktiken är det ofta en

11 Dnr STYR 2023/1604

vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå som har denna roll och därmed ansvarar för beslut att/om:

- fastställande av projektplan, vilken ska omfatta uppgifter om handledare, handledning, utbildningsupplägg och finansiering, samt beredningsgrupp i antagningsprocessen
- antagning till forskarutbildningen
- fastställande av individuell studieplan
- handledarbyte eller -tillägg
- utse examinator för kurser på forskarnivå
- utse opponent, ordförande och betygsnämnd inför disputation
- tid och plats för disputation
- anlita juridisk person för arbetsuppgifter inom utbildning på forskarnivå
- pröva begäran om tillgodoräknande av tidigare studier och meriter

Vidare ansvarar vicedekan med ansvar för forskarutbildningen för utfärdande av doktorsexamen och beredning av ärenden gällande indragning av resurser.

FUN har delegerat till ordförande i FUN att mellan FUN-möten fatta delegationsbeslut. Beslut som är delegerade är att:

- bevilja förlängning av doktorandanställning på grund av förtroendeuppdrag
- belopp för disputationsbidrag
- besluta om ersättning för uppdrag inom forskarutbildningen

Studiekoordinator för forskarutbildningen

Ordförande i FUN bistås av en studiekoordinator för forskarutbildningen. Studiekoordinatorn har ett operativt uppdrag att övergripande samordna och koordinera kurser på forskarutbildningsnivå, kursen för handledare samt att verka för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskarutbildningen.

Studiekoordinator fattar beslut om tillgodoräknande av kurser under utbildningen.

Biträdande prefekter med ansvar för forskarutbildningen

Vid fakultetens sex institutioner finns en biträdande prefekt för samordning av utbildning på forskarnivå (FU-prefekt). FU-prefekten arbetar på delegation från prefekten och ska som lägst ha docentkompetens.

FU-prefekten är således en institutionell resurs som ska stödja doktorander och underlätta handledarnas och institutionsledningens hantering av forskarutbildningsfrågor. För forskargrupperna är FU-prefekten en viktig resursperson framförallt vad gäller information och formalia kring forskarutbildningen.

FU-prefekternas ansvar är bl.a. att:

- yttra sig över sökandes särskilda behörighet vid ansökan till forskarutbildning
- godkänna och årligen följa upp forskarstuderandes individuella studieplaner
- utvärdera progression i kursen Generiska kunskaper och färdigheter - portfolion vid halvtidskontroll samt examinera kursen som ska vara godkänd före disputationsanmälan, och vid båda tillfällena ge återkoppling till doktoranden.
- granska och tillstyrka/avstyrka disputationsanmälan.

Kursledare

Kursledaren har ett övergripande ansvar för att kursen håller hög kvalitet och kan genomföras med tillgängliga resurser. Kursledare utses av FUN och grundkravet är att de enligt FUN:s bedömning ska vara kompetenta för uppgiften.

Kursledares ansvar är bl. a. att:

- i samarbete med en kursberedningsgrupp förbereda nya kursplaner innan beslut om fastställande tas i FUN.

- organisera och planera kursens genomförande
- ansvara för att kursens samtliga studerande ges likvärdiga förutsättningar för att uppnå kursmålen
- administrera innehållet i kursens lärplattform Canvas

Forskarutbildningskansliet

FU-kansliet, som är en del av fakultetskansliet, bistår med service, information och rådgivning kring forskarutbildningen. FU-kansliet ansvarar för handläggning av ärenden som antagning till forskarutbildningen, antagning till kurser, tilldelning av resebidrag, disputationer och utfärdandet av examina. Vidare bereder FU-kansliet ärenden till FUN, tillser att beslut som fattas verkställs samt ansvarar för sekreterarskapet i nämnden. FU-kansliet bistår också med stöd till och samordning av kvalitetsarbete och utvärderingar.

2. Inför forskarutbildningen

Förutsättningar för att inrätta forskarutbildningsplats

Innan antagning av en doktorand ska en granskning av handledare, projekt och studiefinansiering utföras, enligt arbetsordningen[12]. Vid Medicinska fakulteten gäller nedanstående rutiner.

Projekt

Det är viktigt att forskarutbildningsprojektet är utformat så att det passar för en forskarutbildning både innehållsmässigt och tidsmässigt. Därför granskas projektplanen inför antagning av doktorand för att säkerhetsställa att planen är rimlig vad gäller djup och bredd av projektet, avhandlingsdelar och tidsplanen för studierna.

12 Dnr STYR 2023/1604

Studiefinansiering

Enligt högskoleförordningen, får endast så många doktorander antas till utbildning på forskarnivå som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering[13]. Detta innebär att doktorandernas utbildning antingen finansieras med en *doktorandanställning*, eller att de finansieras med *annan finansiering*. Institutionen ansvarar i samråd med huvudhandledaren för och ska kunna visa på att det finns tillräckliga resurser för att finansiera hela doktorandens utbildningstid.

Doktorandanställning

Normen är att doktorandstudierna ska finansieras genom en anställning som doktorand vid institutionen. Det innebär att det inför en antagning ska göras en bedömning att tillräckliga medel kommer finnas för att finansiera doktorandlön under motsvarande fyra år heltid till doktorsexamen och motsvarande två år heltid för licentiatexamen.

Annan finansiering

De former för studiefinansiering vid universitetet som inte utgörs av anställning som doktorand benämns *annan finansiering*. Högskoleförordningen medger att högskolan antar en sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen[14], det vill säga motsvarande 50 % studietakt.

Annan studiefinansiering får vid Lunds universitet inte utgöras av understöd från annan person eller egen förmögenhet.

---

13 Enligt (7 kap. 34 § HF)

14 Enligt (7 kap. 36 §)

Anställning inom annan organisation

Inför antagning av en doktorand med annan finansiering, till exempel anställning inom Region Skåne eller annan arbetsgivare, ska en skriftlig överenskommelse upprättas mellan den andra arbetsgivaren och fakulteten för att säkerställa att utrymme beviljas inom ramen av anställningen för att bedriva forskarutbildning (fyra år på heltid och åtta år på deltid). Enligt Föreskrifter om fördelning av beslutsbefogenheter vid Lunds universitet[15] undertecknas sådan överenskommelse av dekan. Denna beslutsrätt är delegerad till vicedekan med ansvar för forskarutbildningen.[16] Denna överenskommelse regleras i antagningsblanketten där arbetsgivaren intygar att utrymme beviljas för att bedriva forskarutbildningsstudier, och vicedekanen undertecknar denna överenskommelse. Utöver överenskommelsen, ska handledaren enligt beslut från FUN[17] kunna uppvisa tillräckliga egna forskningsanslag för att kunna finansiera tid för deltagande i samtliga obligatoriska forskarutbildningskurser. Därutöver ska erforderlig finansiering finnas så att avhandlingsprojektet kan slutföras inom stipulerad tid, i enlighet med projektplanen. Arbetsgivaren ska godkänna finansieringsplanen, samt intyga att tid är avsatt inom den ordinarie tjänsten för avhandlingsarbete, deltagande i kurser på forskarutbildningsnivå och övriga moment som ingår i utbildningen. Högst tre månaders klinisk tjänstgöring per år, av relevans för forskarutbildningen, kan tillgodoräknas som forskarutbildningstid.

Finansiering med externt stipendium

Fakulteten får även anta sökande som mottagit ett externt stipendium, det vill säga ett stipendium som inrättas av annan aktör än Lunds universitet, om man bedömer att stipendiet uppfyller de grundläggande

---

15 Dnr LS 2013/333

16 STYR 2018/2021

17 Dnr U 2021/356

kriterierna för stipendiebaserad forskarutbildning. FUN har beslutat om en arbetsordning för granskning av utländska stipendier för forskarutbildning[18] och varje stipendium ska därför, innan doktoranden antas, bedömas av Medicinska fakultetens internationella råd (MIR) som sedan utfärdar en rekommendation till FUN om stipendiet uppfyller de grundläggande kriterierna för stipendiebaserad forskarutbildning, dvs. om det kan anses vara en del av ett biståndS- och kapacitetsuppbyggnadsprogram, samt om stipendievillkoren är skäliga och tydliga. Sådan bedömning behöver dock inte göras för stipendier inom ett av Europeiska unionen finansierade program eller andra samarbeten där ramavtal om forskarutbildning finns på fakultets- eller LU-nivå, såsom gemensam eller dubbel examen.

Finansieringen ska vara säkrad under hela utbildningen och omfattningen ska motsvara minst ingångslönen efter skatt för en anställd doktorand, och ska annars kompletteras med ett tilläggsstipendium[19]. Beslut om inrättande av tilläggsstipendium fattas av fakultetens dekan. Doktoranden ska enligt högskoleförordningen erbjudas anställning som doktorand när det återstår tre år av utbildningstiden. Undantag från denna regel finns och är reglerade både i högskoleförordningen och i Lunds universitets antagningsordning[20].

Kompetenskrav för handledare

Alla handledare till forskarstuderande vid Medicinska fakulteten ska ha avlagt doktorsexamen och genomgått av fakulteten godkänd handledarutbildning.

För att utses till huvudhandledare ska personen därtill ha sin huvudsakliga anställning vid Lunds universitet, Region Skåne, eller verksamhet som har avtal med Region Skåne.

---

18 STYR 2023/175

19 Detta är reglerat i Lunds universitets antagningsordning

20 HF, kap. 5, 4a § och Dnr STYR 2017/409

Huvudhandledaren ska vara förordnad som oavlönad docent vid fakulteten. Undantag från regeln om docentur kan göras i de fall som personen är huvudman för ett pågående, minst tvåårigt, forskningsbidrag erhållet i konkurrens. Huvudhandledaren ska även ha genomgått kursen Perspektiv på lärande. Om huvudhandledaren inte är docent krävs det därutöver att biträdande handledare är docent eller professor.

Handledarens meriter, erfarenheter och lämplighet som handledare ska granskas för att kunna påbörja rekrytering av en doktorand. Även handledarkonstellationen och respektive handledares roll i den specifika forskarutbildningen ska kunna motiveras. Förutom en kontroll att kompetenskraven uppfylls görs därför en granskning för att avgöra huvudhandledarens lämplighet som handledare inför antagning av en doktorand baserat på en bedömning av tidigare track-record (till exempel genomströmning) samt tid att handleda en doktorand. Om huvudhandledaren går i pension under forskarutbildningstiden bör en biträdande handledare som är docent vid Medicinska fakulteten och har både handlednings- och finansieringsmöjligheter knytas till projektet. Efter pensionsålder får man inte längre inneha rollen som huvudhandledare, enligt beslut av FUN. Istället kan huvudhandledaren ta rollen som biträdande handledare.

FUN har beslutat i styrdokumentet med föreskrifter för jäv inom forskarutbildningen[21] att nära förhållande/släktrelation mellan doktorand och handledare eller mellan doktorandens handledare ej är tillåtet.

Inrättande av forskarutbildningsplats

Forskare som önskar rekrytera en doktorand ska ansöka om inrättande av forskarutbildningsplats vid fakulteten. Ansökan görs genom att forskaren etablerar en projektplan. Projektplanen ska innehålla tydlig

---

21 U 2020/314

plan för utbildningen, finansieringen och handledaruppdraget. Projektplanen ska också innehålla uppgifter om vilka som ingår i beredningsgruppen under antagningsprocessen. Projektplanen ska granskas av FU-prefekt vid forskarens institution samt beslutas av vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå.

I de fall projekt, finansiering och handledarmeriter blir godkända, ska en forskarutbildningsplats inrättas.

Utlysning

När projektplanen kvalitetsgranskats av FU-prefekt och beslutats av vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå ska doktorandanställningen utlysas under minst tre veckor på Lunds universitets hemsida. Utlysningen hanteras av personalsamordnare vid forskarens institution. Utlysning sker löpande under året.

Enligt Högskoleförordningen[22] kan undantag från kravet om annonsering göras. Det gäller i följande fall

- vid antagning av en doktorand som ska genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos en annan arbetsgivare än högskolan
- vid antagning av en doktorand som tidigare har påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid ett annat lärosäte, eller
- om det finns liknande särskilda skäl, som till exempel forskarstuderande med externa stipendier.

Behörighet

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs grundläggande och särskild behörighet.

---

22 7 kap. 37 §

Den grundläggande behörigheten är reglerad i Högskoleförordningen[23] och behörig är den som har:

- avlagt en examen på avancerad nivå, eller
- fullgjort kursfordringar om minst 240 hp, varav minst 60 hp på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsstyrelsen får för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl.

Den särskilda behörigheten är även delvis reglerad i Högskoleförordningen och lyder: De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen.

Enligt beslut från FUN[24], gäller följande krav för särskild behörighet till utbildning på forskarnivå

- minst 60 högskolepoäng inom ämnesområdet för utbildning på forskarnivå
- För att studenter med utomnordisk examen ska kunna antas till utbildning på forskarnivå vid fakulteten krävs engelska språkkunskaper motsvarande godkänt TOEFL- eller IELTS-test. Maxpoäng på TOEFL-testet är 660 poäng och kravet för tillträde till utbildning på forskarnivå vid fakulteten är minst 550

23 HF kap. 7 39§

24 Enligt protokoll från FUN, 2015-12-09, §53

poäng på det pappersbaserade testet, minst 213 poäng i det datorbaserade testet och minst 79 poäng i det Internet-baserade testet. För IELTS-test krävs att ”Academic Module” genomförs med minst 6,5 som resultat och inget delmoment under 5,0.

Beredning

Efter ansökningstidens utgång granskar en beredningsgrupp inkomna ansökningar eller kandidatens kvalifikationer om utbildningsplatsen inte utlysts[25]. Beslut att utse beredningsgrupp fattas av vicedekan i samband med fastställande av projektplanen. Beredningsgruppen ska inkludera minst två lärare med docentkompetens, varav minst en ska vara annan än tilltänkt handledare. Vid Medicinska fakulteten består beredningsgruppen av biträdande prefekt med ansvar för forskarutbildning, huvudhandledare och en ytterligare lärare eller disputerad forskare. Beredningsgruppen kan med fördel kompletteras med ytterligare medlemmar för att säkerställa en grundlig bedömning av den eller de sökande. Doktoranderna har rätt att vara representerade i beredningsgruppen.

Om det finns flera sökande görs urval bland de som uppfyller behörighetskraven med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Viktiga bedömningskriterier är betyg från tidigare utbildningar, kvalitet på insända uppsatser och andra arbetsprov, samt annat som bedöms vara viktigt relaterat till vad som beskrivs i utlysningen. Personlig lämplighet är också en viktig egenskap som kan bedömas genom bland annat intervjuer och referenstagning. Även andra kriterier kan vägas in, exempelvis arbetslivserfarenhet och uppdrag.

Beredningsgruppen ska sammanställa sin bedömning i ett yttrande innehållande uppgifter om utlysningen, en redogörelse för urvalsprocessen och ett förslag på lämplig kandidat med motivering.

---

25 Dnr STYR 2023/2383

FU-prefekt gör i samband med detta en slutlig prövning av kandidatens behörighet och intygar att ärendet har beretts i enlighet med gällande föreskrifter. HR-sektion vid aktuell institution ska skicka yttrandet till samtliga sökande som därefter har möjlighet att lämna en erinran mot förslaget.

Ansökan

Efter att tidsperioden för inlämnande av erinran passerat erbjuds den sökande en utbildningsplats. Den som erbjuds utbildningsplats ansöker om antagning till utbildning på forskarnivå och ansökan ska innehålla:

- ansökningsblankett
- eventuell ansökan om tillgodoräknande av tidigare utbildning, artiklar och/eller kunskaper
- sökandes CV och examensbevis
- beredningsgruppens motivering till urval av sökande.

Beslut om antagning

Efter ansökan fattar vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå beslut om antagning.

En doktorand kan antas till utbildning på forskarnivå i avsikt att avlägga en licentiatexamen. FUN tillämpar dock denna form av antagning restriktivt och endast då syftet för både handledare och doktorand är att utbildningen ska avslutas med en licentiatexamen. Vid antagning ska doktoranden med särskild blankett försäkra att man är medveten om antagningsformen.

Tillgodoräknande av utbildning

Doktorand kan vid antagning ansöka om tillgodoräknande för kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet samt tidigare utbildning. Denna prövning görs av vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå. Tillgodoräknande innebär att utbildningstiden och doktorandanställningen förkortas i motsvarande mån.

Doktorand kan även under utbildningstiden ansöka om tillgodoräknande av godkända forskarutbildningskurser som genomgåtts vid annat universitet eller högskola. Prövning görs och beslut fattas av studiekoordinator.

Planering och uppföljning av forskarutbildningsstudier

Under forskarutbildningen finns ett flertal moment och verktyg som syftar till att planera den individuella utbildningen och säkerhetsställa att studierna följer planen och att progression mot examensmålen uppnås.

Individuell studieplan

Den individuella studieplanen är ett nyckeldokument för både doktorand och handledare under forskarutbildningen. Studieplanen ska innehålla handledarnas och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Föreskrifter för den individuella studieplanen är reglerat både i högskoleförordningen[26] och i de lokala föreskrifterna vid Lunds universitet[27].

Upprättande av individuell studieplan

Den individuella studieplanen ska upprättas efter att doktoranden antagits till utbildningen, och senast 3 månader efter antagning. Studieplanen fastställs av vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå efter samråd med doktoranden och huvudhandledaren, samt efter tillstyrkan av FU-prefekt med ansvar för forskarutbildningen vid respektive institution. Den individuella studieplanen upprättas i ett elektroniskt system för individuella studieplaner.

Den individuella studieplanen ska definiera utbildningens innehåll och genomförande vad gäller bl.a. det vetenskapliga projektet, litteratur, kurser och seminarier. Den ska vidare inkludera en tidsplan för

---

26 HF, kap. 6, 29§

27 Dnr LS 2012/718

doktorandens forskarutbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden som doktoranden och handledaren har under utbildningstiden samt vad som i övrigt behövs för att utbildningen ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Den individuella studieplanen är ett levande verktyg så till vida att den uppdateras så snart doktorand eller handledare har behov av det.

Årlig uppföljning

Det är av yttersta vikt för både doktorand och handledare att den individuella studieplanen följs upp efter hand som utbildningen fortskrider. Den individuella studieplanen ska enligt Lunds universitets föreskrifter för utbildning på forskarnivå[28] följas upp minst en gång varje år. Vid uppföljningen ska doktorand och handledare aktualisera utbildningens progression samt godkänna eventuella ändringar av studieplanen. Studieplanen ska även godkännas av FU-prefekten och vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå. I de fall handledare och doktorand inte är överens om revideringar i den individuella studieplanen, kan FUN besluta om de ändringar som behöver göras, efter samråd med FU-prefekt. Innan en ändring görs ska doktoranden och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Generiska kunskaper och färdigheter

Utöver Forskarskolan i medicinsk vetenskap finns en obligatorisk kurs, Generiska kunskaper och färdigheter, där doktoranden genom kontinuerlig reflektion och självutvärdering får stöd och insikt i sitt lärande, och dokumenterar uppfyllande av målen för kursen. Doktoranden dokumenterar kontinuerligt sina erfarenheter inom olika områden av forskarutbildningen och använder dessa som utgångspunkt för reflektioner. Dokumentationen sker i en portfolio. Vid det årliga utvecklingssamtalet och/eller när det är dags för revidering av den

28 Dnr LS 2012/718

individuella studieplanen diskuteras progressen i kursen mellan doktorand och handledare.

Vid halvtidskontrollen bedöms portfolion av halvtidsgranskarna och därefter av FU-prefekten. Inför disputation examineras portfolion av FU-prefekt. Det som bedöms och examineras är doktorandens egna urval av dokumentation samt reflektioner inom de olika områdena för att visa att kursmålen är uppnådda.

Halvtidskontroll

Syfte

Samtliga doktorander som antagits till forskarutbildning ska genomföra en avstämning av sitt projekt efter ungefär halva forskarutbildningstiden. Detta kallas halvtidskontroll.

Syftet med halvtidskontrollen är att handledare och doktorand ska komma fram till om utbildningen med avseende på uppnådda resultat framskrider i enlighet med den individuella studieplan som upprättades i samband med att doktoranden antogs till utbildning på forskarnivå.

När handledare och doktorand är överens om att halva forskarutbildningstiden har förflutit, tar handledaren initiativ till att en halvtidskontroll genomförs. Kontrollen sker i form av ett offentligt seminarium, som i god tid annonseras av fakultetskansliet. Utöver information om att halvtidskontrollen ska äga rum ska ett abstrakt (på engelska) skickas till fakultetskansliet.

Utse granskare

Handledaren utser tre externa (utanför den egna forskargruppen) granskare, vilka ska vara disputerade forskare och inte knutna till projektet. Granskarna får inte ha sampublicerat med handledare och/eller doktorand inom det aktuella projektet. En av granskarna bör ha en specialiserad kompetens inom ämnet för disputationsarbetet, och en ha en mer bred kompetens inom ämnet ifråga. En av granskarna ska inneha en docentur. Vidare rekommenderar FUN att granskaren med docentur även är med i betygsnämnden vid disputationen. Minst en av

granskarna ska engageras från fakultetens granskningspool vid halvtidskontroll.

Handlingar

Redogörelse

Doktoranden skriver en redogörelse för avhandlingsarbetet, cirka 10-20 sidor. Denna ska innehålla påbörjade delar av ramberättelsen såsom introduktion, bakgrund, syften och frågeställningar. Föreliggande metoder och resultat samt planerade studier/publikationer ska sammanfattas under särskilda rubriker. Texten kan även användas i den slutliga versionen av kappan.

Redogörelsen ska även innehålla en reflektion över etiska överväganden, där det för varje delarbete anges:

- befintliga etiktillstånd med diarienummer
- om etiktillstånd planeras sökas, eller
- skäl till att etiktillstånd inte krävs.

Redogörelsen skickas till de externa granskarna senast två veckor före halvtidskontrollen.

Individuell studieplan (ISP)

Doktoranden ska även sända den ursprungliga studieplanen, samt minst en uppdaterad version, till granskarna för påseende.

Portfolio

Därutöver ska portfolion avseende kursen Generiska kunskaper och färdigheter sändas till halvtidsgranskarna för bedömning två veckor innan halvtidskontrollen. Portfolion skickas antingen som en visningssida från elektronisk portfolio eller i form av en pdf-fil. Portfolion bedöms av halvtidsgranskaren med hjälp av en bedömningsmatris som ingår i intyget för halvtidskontroll, i vilken även återkoppling och förslag till förbättringar ges.

Genomförande av halvtidskontroll

Vid seminariet presenterar doktoranden det hittills utförda projektarbetet samt planerna för fortsättningen fram till disputation. En frågestund följer då granskarna diskuterar resultat, kontrollerar doktorandens ämneskompetens och noga belyser det fortsatta arbetet fram till examen. Seminariet avslutas med en allmän diskussion mellan doktorand, åhörare, handledare och granskare. Huvudhandledare ska delta vid halvtidskontrollen och biträdande handledare bör delta.

Därefter följer ett enskilt samtal mellan doktorand, handledare och granskare, där både forskningsarbetet samt doktorandens portfolio och allmänna utveckling diskuteras. Doktoranden ska också få tillfälle att tala i enrum med granskarna. Det åligger granskarna att fylla i intyg och bedömningsmatris. Doktoranden skickar därefter intyg inklusive bedömningsmatrisen tillsammans med ISP och portfolio till FU-prefekt. I de fall halvtidskontrollen visar att progressen inte är tillfredsställande och/eller att den individuella studieplanen inte kunnat följas, åligger det institutionens FU-prefekt att i samråd med doktoranden, handledaren och granskarna diskutera det fortsatta arbetet fram till disputation samt en eventuell revidering av studieplanen.

Kurser och seminarier

Kurser

Forskarutbildningskurser är ett viktigt inslag i forskarutbildningen som ska ge insikter och färdigheter inom statistik, etik, vetenskaplig kommunikation med mera. I forskarutbildningen ingår deltagande i Forskarskola i medicinsk vetenskap, som innehåller merparten av de obligatoriska kurserna. Vilka kurser som ingår i övrigt framgår av den allmänna studieplanen. Utöver detta erbjuds även valbara kurser.

Kursplaner

För kurser som ges inom utbildningen på forskarnivå ska det finnas en fastställd kursplan. Kursledare i samarbete med en kursberedningsgrupp förbereder nya kursplaner innan beslut om fastställande tas i FUN. Kursplanen ska fastställas på svenska och efter beslut översättas till engelska.

Antagning till forskarutbildningskurser
Efter antagning till forskarutbildningen antas samtliga doktorander till Forskarskolan i medicinsk vetenskap som omfattar 13,5 hp. Doktoranderna tilldelas en plats på forskarskola som startar inom ett par månader till maximalt ett år efter antagning.

FU-kansliet ansvarar för hanteringen av urval och antagning av sökande till valbara kurser. Vid antagning till valbara kurser ska följande generella urvalskriterier följas:

- doktorander antagna vid Medicinska fakulteten *därefter*
- doktorander antagna vid andra lärosäten *därefter*
- övriga sökande som uppfyller behörighetskraven vid Medicinska fakulteten *därefter*
- övriga sökande som uppfyller behörighetskraven.

För att ansökan ska hanteras ska doktorandens individuella studieplan vara uppdaterad under det senaste året. Sökande prioriteras efter antagningsdatum om inget annat anges i kursplanen.

Examination och registrering av poäng
Vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå utser examinatorer för forskarutbildningskurser vid Medicinska fakulteten. Till examinator för forskarutbildningskurs får utses den som är anställd som lärare vid Lunds universitet för vilken krävs doktorsexamen eller motsvarande vetenskapliga kompetens. För de utbildningsmoment där examinator ej är utsedd, är studiekoordinator för forskarutbildningen examinator.

Examinator för respektive forskarutbildningskurs ansvarar för att godkända resultat rapporteras till forskarutbildningskoordinator som registrerar resultaten i LADOK.

Kursutvärderingar och kursrapporter
FUN har beslutat om en gemensam mall för kursvärderingar för kurser som finansieras av FUN. Kurser ska utvärderas enligt bestämmelser i *Föreskrifter gällande kursvärdering och kursutvärdering vid Lunds*

universitet[29]. Kursvärderingar ska användas för den kontinuerliga utvecklingen av kurserna och resultatet publiceras på respektive kurshemsida.

Kursvärderingarna ska sammanställas i en kursrapport. För Forskarskola i medicinsk vetenskap sammanställs en sammantagen rapport årligen. För valbara kurser tas en kursrapport fram per kurs och år. Kursrapporter återkopplas till FUN. I kursrapporten ska kursledarens reflektioner kring kursens innehåll och möjligheter till utveckling framgå, samt uppgifter över antal sökande, reserver och avhopp.

Seminarier

Det är obligatoriskt för samtliga doktorander[30] att under minst tre år av sin forskarutbildning (för doktorander antagna till en licentiatexamen gäller 1 ½ år) delta i minst 18 seminarier inom ämnet medicinsk vetenskap. Hit räknas disputationer, halvtidskontroller eller motsvarande. För doktorander antagna fr.o.m. 2021-01-01 är deltagande på seminariet "Att skriva kappan" obligatoriskt. Efter deltagande dokumenterar doktoranden detta i sin portfolio, och momentet examineras av FU-prefekt i samband med att kursen Generiska kunskaper och färdigheter examineras.

Institutionstjänstgöring

Att arbeta med administrativa uppgifter och delta i nämnder och kommittéer kan vara en möjlighet för doktorander. Institutionen har rätt att besluta att institutionstjänstgöring ska ingå i tjänsten. Institutionstjänstgöring planeras i samråd med handledare och doktorand. Om möjligt diskuteras detta redan i samband med antagningen till utbildning på forskarnivå. Institutionstjänstgöringen får aldrig överskrida 20 % av arbetstiden. Den som har

29 Dnr PE 2010/341

30 Enligt allmän studieplan Dnr U 2018/411

institutionstjänstgöring får sin anställning som doktorand förlängd i motsvarande grad.

Överenskommelse om institutionstjänstgöring ska regleras i den individuella studieplanen. Det är viktigt att komma överens om vilken förlängning av studietiden eventuell institutionstjänstgöring ger och notera även detta i den individuella studieplanen.

Undervisning

Doktoranden kan undervisa inom ramen för forskarutbildningen. För undervisning inom utbildningen på grund- och avancerad nivå krävs genomgången högskolepedagogisk kurs omfattande minst två veckor. Undervisning ersätts med fakultetens grundutbildningsmedel och dessa används för förlängning av doktorandanställningen. Beräkningsgrunden för förlängning av doktorand-anställning på grund av undervisning regleras i det lokala arbetstidsavtalet. Tidsberäkning för undervisning sker enligt det beräkningssätt som används för lärare inom fakulteten.

Handledning under forskarutbildningen

Alla doktorander ska ha både en huvudhandledare och minst en biträdande handledare. Vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå beslutar om handledare och biträdande handledare vid antagning av doktorand.

Samtliga handledare ska vara väl förtrogna med Medicinska fakultetens regler för utbildning på forskarnivå. I övrigt framgår kriterier för handledare under rubriken *Kompetenskrav för handledare.*

Huvudhandledarens ansvar

Huvudhandledaren ska enligt uppdragsbeskrivningen för forskarutbildnings-organisationen[31] ha ett övergripande ansvar för

31 Dnr STYR 2022/234

handledningen vad gäller upplägg och genomförande av forskningsprojektet, samt tillsammans med doktoranden ha ett ansvar för att forskarutbildningskurser och andra moment så som specificeras i de allmänna och individuella studieplanerna, genomförs. Huvudhandledarens ansvar är bl.a. att:

- introducera doktoranden till det vetenskapliga arbetet/projektet och till verksamhet med relevans för utbildning på forskarnivå
- medverka vid utformningen och uppföljningen av doktorandens individuella studieplan
- möjliggöra för doktoranden att delta i relevanta forskarutbildningskurser, seminarier, symposier och konferenser
- se till att avhandlingsarbetet framskrider i rimlig takt så att arbetet blir slutfört inom stipulerad tid. Detta sker bäst genom en kontinuerlig och nära kontakt i forskningsarbetet
- ta initiativ till att halvtidskontroll utförs
- avgöra när avhandlingsarbetet nått den omfattning att det är klart för disputation. Det är i första hand på handledaren ansvaret ligger att bedöma när avhandlingen uppfyller de krav som kan ställas på en akademisk avhandling med avseende på såväl kvalitet som omfattning.

Uppgifter för biträdande handledare

Biträdande handledare ska utgöra ett handledningsstöd för doktoranden och kan väljas utifrån behov av ämnes-eller metodkompetens för doktorandens projekt. Det ska tydligt specificeras innan antagning och dokumenteras i den individuella studieplanen vilken roll respektive biträdande handledare ska ha.

Handledningstid

Minimitiden för handledning vid Medicinska fakulteten är 100 timmar per år, enligt beslut från FUN. Fördelning av tiden bör hänga ihop med doktorandens aktivitetsgrad, behov och fas i utbildningen. I handledningstiden inkluderas den tid som handledare och doktorand arbetar med doktorandens utbildning, till exempel forskningsprojekt

och kurser. I handledningstiden ingår även arbete med textgranskning samt planering av disputation. Handledningstiden ska fördelas mellan huvud- och biträdande handledare under terminerna och minst en gång per år ska huvudhandledare och doktorand följa upp och vid behov uppdatera den individuella studieplanen.

Byte av handledare

Rätten för en doktorand att byta handledare finns inskriven i Högskoleförordningen[32].

Vicedekan med ansvar för forskarutbildningen beslutar formellt om tillsättning av handledare och biträdande handledare vid antagning av doktorand genom fastställande av projektplan, samt vid handledarbyte. Om huvudhandledaren går i pension eller inte kan vara tillgänglig under längre tid på grund av till exempel sjukdom, vistelse på annan ort eller andra omständigheter under forskarutbildningstiden bör en docentkompetent biträdande handledare med både handlednings- och finansieringsmöjligheter knytas till projektet.

Ansökan om handledarbyte ska vara undertecknad av samtliga berörda (doktorand, ny och föregående huvudhandledare, ny och föregående biträdande handledare) och skickas sedan till FU-prefekt som tillstyrker eller avstyrker. Beslut fattas av vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå.

Vid konflikt mellan handledare och doktorand

FUN har tagit fram en handlingsplan vid konflikter mellan handledare och doktorand[33]. I handlingsplanen finns både råd om hur man arbetar med att förebygga konflikter och även hur en konflikt kan hanteras om den uppstår. I planen finns kontaktinformation till olika instanser som kan ge råd och stöd.

---

32 HF kap. 6, 28§

33 Dnr Styr 2017/573

När studierna inte går enligt plan

Om doktoranden av olika skäl önskar ta en paus i sina studier registreras det i ISP och även i LADOK som minskad aktivitet. Om doktoranden däremot önskar avsluta sina studier i förtid kan möjligheten att examineras med en licentiatexamen efter 2 år på heltid vara ett alternativ. Det går även att avsluta studierna utan en examen genom att göra ett studieavbrott. Vid ett studieavbrott avsäger sig doktoranden sin utbildningsplats och har ingen rättighet att återuppta sina studier.

Indragning av resurser

Högskoleförordningen föreskriver att om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Hur denna process hanteras regleras i föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Lunds universitets[34].

3. Examination

Inom forskarutbildningen i Sverige finns två examensnivåer: doktorsexamen och licentiatexamen. En doktorsexamen motsvarar 240 högskolepoäng, och en licentiatexamen 120 högskolepoäng. Examensmålen för de två nivåerna är beskrivna i bilaga 1.

Doktorsexamen

Doktorsavhandlingen ska utformas som en sammanfattning av vetenskapliga artiklar som den studerande har författat ensam eller gemensamt med en eller flera andra personer (sammanläggningsavhandling). Avhandlingar i form av en enhetligt, sammanhängande vetenskapligt arbete (monografiavhandling) beviljas i undantag och efter särskild ansökan ställd till FUN.

---

34 Dnr STYR 2018/562

En doktorsavhandling bör skrivas på engelska, men ramberättelsen kan skrivas på svenska.

Kunskapskrav

Doktoranden ska ha genomfört sin forskningsuppgift enligt den allmänna- och individuella studieplanen vilket innebär krav att

- med betyget godkänd ha genomfört föreskrivna obligatoriska moment och kurser samt eventuellt ytterligare kurser för utbildning på forskarnivå angivna i den individuella studieplanen
- ha genomfört halvtidskontroll
- aktivt ha medverkat i seminarier och konferenser enligt kraven i den allmänna studieplanen.

Krav på avhandlingen

Omfattningen av avhandlingsarbetet är en kvalitativ bedömning. Kvalitén av avhandlingen ska bedömas utifrån ett perspektiv på doktorandens utbildning, samt hålla en vetenskaplig kvalitet som kan förväntas vid ett internationellt framstående universitet.

För att doktoranden ska kunna visa tillräcklig kompetens krävs i allmänhet att doktoranden varit delaktig i att författa minst tre delarbeten, varav ett ska vara publicerat eller accepterat. Doktoranden ska vara ensam förstaförfattare på det publicerade delarbetet, samt ha en framträdande roll på övriga delarbeten (riktmärket är första eller andra författare). Doktorandens insats i delarbetena ska tydligt kunna särskiljas från övriga författare. Handledare bör inte vara förstaförfattare på något av delarbetena. De vetenskapliga delarbetena ska vara av en kvalitet som motsvarar kraven för publicering i erkända internationella vetenskapliga tidskrifter (med granskningsförfarande).

Olika typer av delarbeten som kan ingå i avhandlingen

- Artiklar innehållande originaldata publicerade i internationella tidskrifter som använder kollegial granskning (”peer reviewed”)

- Systematisk review enligt etablerad metod och som innehåller metaanalys eller metasyntes. En avhandling kan inte enbart bestå av denna typ av artiklar.
- Letter to the editor – under förutsättning att originaldata presenteras. Det kan inte ersätta det delarbete där doktoranden är ensam förstaförfattare
- Study protocol - under förutsättning att protokollet är tydligt länkat till de övriga vetenskapliga delarbetena. Det kan inte ersätta det delarbete där doktoranden är ensam förstaförfattare.

Högst ett delarbete får ha publicerats före antagning till forskarutbildning och detta delarbete får inte vara publicerat mer än två år före antagning. Ett enskilt arbete bör inte ingå i mer än två avhandlingar.

Övriga typer av arbeten kan ingå efter individuell prövning av FUN.

I samband med disputationsanmälan granskas om dessa kvalitetskrav är uppfyllda. I annat fall granskas avhandlingen av en granskningsgrupp inom FUN, som kan avstyrka disputation. Detta kan ske trots att avhandlingen uppfyller de kvantitativa kraven.

Anmälan om disputation

Anmälan om disputation görs enligt särskild mall och ska tillsammans med bilagor innehålla:

- Förslag till opponent
    - Opponenten ska vara docent, professor eller motsvarande och komma från annat lärosäte än Lunds universitet.
- Förslag till ordförande vid disputationsakten
    - Ordförande bör ha egen sakkunskap inom det område avhandlingen gäller. Ordförande ska vara en senior person som känner sig trygg i rollen som ordförande och kan hålla hög nivå på disputationen. Inga krav finns dock på att ordförande ska vara lektor/professor/docent. Någon i betygsnämnden kan utses till ordförande.

Huvudhandledare eller biträdande handledare får ej vara ordförande.

- Förslag till betygsnämndsledamöter
    - Tre ordinarie ledamöter föreslås, varav åtminstone en ska vara extern det vill säga ej från Lunds universitet. Två suppleanter ska också föreslås. Om möjligt ska någon av betygsnämndens ordinarie ledamöter ha varit granskare vid halvtidskontrollen. Samtliga ledamöter ska vara docenter eller professorer, samt ha vidtalats och accepterat uppdraget vid anmälan till disputation. Betygsnämnden kan även bestå av fem ordinarie ledamöter.
    - Om betygsnämndsledamöter får förhinder med kort varsel, träder suppleanter in. Om fakultetsopponent får förhinder med kort varsel, får betygsnämndsledamöterna gemensamt ta över denna roll. Närvaro via digital länk accepteras för opponent och en av betygsnämndsledamöterna enligt särskilt beslut.
- Delarbeten
    - Förteckning över de i avhandlingen ingående originalarbetena. Förteckningen ska innehålla uppgift om medförfattare, om var de är publicerade eller accepterade, om de är insända till någon tidskrift eller fortfarande i manuskript. Samtliga delarbeten som ska ingå i avhandlingen ska bifogas.
- Handledarutlåtande
    - Utlåtande angående avhandlingens huvudsakliga innehåll och nyhetsvärde. Vid sammanläggningsavhandling ska delarbetenas inbördes sammanhang redovisas och doktorandens egen insats i de olika delarbetena preciseras. Det väsentligaste är dock att precisera doktorandens insats i de olika delarbetena vad avser planering, uppföljning, praktiskt arbete, manusförfattande och egna initiativ. Det ska

framgå om arbetena har använts eller kommer att användas i annan avhandling än denna aktuella. Det ska även framgå om någon av handledarna är editor i någon av de tidskrifter där doktoranden publicerat. Handledarutlåtandet ska undertecknas av samtliga handledare.

- Övrigt
    - Preliminär avhandlingstitel och datum för disputation.
    - Förteckning över genomförda och godkända forskarutbildningskurser.
    - Jävsintyg undertecknat av samtliga handledare och doktorand, som intygar att eventuella bindningar eller jävsförhållande till de föreslagna granskarna ej föreligger.

Jäv

Enligt förvaltningslagen är jäv en omständighet där en ledamot av ett beslutande organ som deltar i en överläggning eller ett föredragande kan antas brista i objektivitet vid sitt ställningstagande. Förvaltningslagen anger också att "den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom, ska självmant ge sig tillkänna". Betygsnämndsledamöter och opponent ska därför vara helt fristående från både doktorand, handledare och projekt.

FUN har beslutat om föreskrifter för jäv[35] som beskriver möjliga jävsituationer vid olika tillfällen inom forskarutbildningen, inkluderande etablering av projektplan, antagning, handledarbyte/tillägg, examination av kurser, halvtidskontroll och disputation eller licentiatexamination.

35 U 2020/314

Om jäv uppstår i samband med ovanstående tillfällen, eller vid andra tillfällen under forskarutbildningen ska den jävige upplysa om detta genom att kontakta FU-prefekten och meddela jäv.

Fakulteten tillämpar i övrigt Vetenskapsrådets (VR) jävsregler. Av VR's tillämpningar framgår följande:

- Jäv föreligger vid vetenskapligt samarbete och samproduktion som ägt rum under den senaste fem årsperioden. En gemensam artikel är tillräckligt för att räknas som samproduktion.
- Jäv kan föreligga under en längre tid än fem år om ett nära samarbete förekommit.
- Doktorand- och handledarförhållande bedöms som jäv oavsett hur lång tid tillbaka samarbetet ägt rum.
- Undantag från fem årsregeln kan göras vid samarbete i form av multicenterstudier, vilket bedöms från fall till fall. I dessa fall ska FU-kansliet kontaktas i god tid.

Handläggning av ansökan om disputation

- Anmälan om disputation granskas av FU-prefekt vid institutionen, som sedan skickar den till vicedekan med ansvar för forskarutbildning senast tre månader innan disputation.
- Vicedekan med ansvar för forskarutbildning kontrollerar att den föreslagna betygsnämnden och fakultetsopponent inte är jäviga, att erforderligt antal poäng i forskarutbildningen är uppfyllda, samt att anmälan i övrigt följer de regler som fastställts.
- Vicedekan med ansvar för forskarutbildning utser fakultetsopponent, ordförande vid disputationen samt ledamöter och suppleanter i betygsnämnden.
- Betygsnämnden förhandsgranskar och tillstyrker, eller i förekommande fall avstyrker, disputation.

Förhandsgranskning

Vicedekan med ansvar för utbildning på forskarnivå utser betygsnämnd och ansvarar sedan för att sända ramberättelse, delarbeten och disputationsansökan till betygsnämndsledamöterna för förhandsgranskning (detta sker två månader innan planerad

disputation). Förhandsgranskningen omfattar en bedömning huruvida en doktorsavhandling håller sådan kvalitet att den är möjlig att läggas fram en disputation. En godkänd förhandsgranskning innebär inte ett positivt förhandsbesked och är inte en garanti för godkänd disputation. En granskare ska ge besked huruvida doktorsavhandlingen är granskningsbar eller avråda från disputation. Vid eventuella tveksamheter ska granskarna samråda. Avrådan från disputation ska motiveras.

Ramberättelse

Ramberättelsen ska ge en aktuell beskrivning av ämnet för avhandlingen samt hur avhandlingsarbetet passar in i detta. Den måste vara självständigt skriven av doktoranden och ska presentera doktorandens insats i de olika delarbetena i sitt gemensamma sammanhang. Det ska framgå i ramberättelsen att doktoranden har uppnått de specifika ämneskunskaperna. En kritisk beskrivning och diskussion av metoderna ska ingå där alternativa metoder också diskuteras. Texten bör integrera uppnådda resultat i det aktuella forskningsområdet. Det ska framgå vad avhandlingen har tillfört ämnet. Hur avhandlingens resultat kan komma till användning samt förslag till fortsatt forskning ska också ingå.

Ramberättelsens omfattning bör vara minst 50 sidor inklusive figurer och tabeller men exklusive försättsblad och referenser.

Tryckning och spikning av avhandling

Doktorsavhandlingen skall finnas tillgänglig vid lärosätet i ett tillräckligt antal exemplar för att det skall vara möjligt att göra en tillfredsställande granskning av avhandlingen vid disputationen. Minst antal exemplar vid disputationen är 25 exemplar.

Skriftlig kungörelse ("spikning") av disputationen görs av FU-kansliet. Kungörelsen innehåller uppgift om tid och plats för disputationen, doktorandens namn, avhandlingens titel, disputationsämne samt fakultetsopponentens och ordförandens namn. Doktoranden kompletterar spikningen med en elektronisk registrering av avhandlingen.

Inlämning av doktorsavhandling

Tre veckor före disputationsdag ska doktoranden översända doktorsavhandlingen till:

- opponenten
- ordföranden i betygsnämnden
- betygsnämndsledamöter och suppleanter
- 3 exemplar till Universitetsbiblioteket (UB)
- FU-kansliet (1 exemplar samt kvitto från UB)

Disputationsakten

Vid disputation gör betygsnämnden en förnyad bedömning av avhandlingen och doktorandens kompetens i ljuset av opponentens synpunkter, värderar sammanfattningen och försvaret av avhandlingen.

Protokoll

Betygsnämnden sammanträder omedelbart efter disputationen, ordförande utses inom betygsnämnden. Huvudhandledaren ska, medan fakultetsopponenten, ordförande samt biträdande handledare har rätt att, närvara vid betygsnämndens sammanträde och delta i överläggningarna men får inte delta i beslutet. Betygsnämndens ledamöter kan begära att övriga närvarande lämnar rummet innan de tar sitt beslut.

Doktorsavhandlingen betygsätts med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygssättningen tas hänsyn till både det vetenskapliga innehållet i avhandlingen och försvaret av densamma under disputationen. Om betygsnämndens ledamöter har olika uppfattning, gäller majoritetsbeslut. Om avhandlingen godkänns ska skälen för betygsnämndens beslut inte redovisas, inte heller de skäl som en enskild ledamot kan ha anfört i skiljaktig mening. Om avhandlingen däremot underkänns ska skälen redovisas i ett protokoll. Protokoll skrivs även vid godkännande. Doktoranden ska då få möjlighet att vid senare tillfälle åter ansöka om att försvara en reviderad avhandling vid ny disputation. Protokoll från betygsnämndens sammanträde skickas till FU-kansliet.

Licentiatexamen

En licentiatexamen omfattar 120 högskolepoäng. I dessa ingår dels en kursdel och dels licentiatuppsatsen. Den engelska benämningen är "Licentiate of Medical Science".

Krav för licentiatexamen

För en licentiatexamen i medicinsk vetenskap är normen att den studerande har författat minst ett vetenskapligt manuskript samt en kort ramberättelse. Doktoranden ska vara ensamt första namn på manuskriptet. Manuskript(en) ska ha vetenskaplig tyngd och vara uppställda i den vetenskapliga artikelns form, i publicerbart skick och innehålla en indikation om vilken tidskrift manuskripten potentiellt kan publiceras i.

Ramberättelse

Ramberättelsen ska ge en aktuell beskrivning av ämnet för licentiatuppsatsen och hur licentiatarbetet passar in i detta. Den ska måste vara självständigt skriven av doktoranden, och det ska framgå att doktoranden har uppnått de specifika ämneskunskaperna. En kritisk beskrivning och diskussion av metoderna ska ingå där alternativa metoder också diskuteras. Resultatet ska sammanfattas och kritiskt granskas i en diskussion. Det ska framgå vad licentiatuppsatsen har tillfört ämnet. Hur uppsatsens resultat kan komma till användning samt förslag till fortsatt forskning ska också ingå. Doktoranden ska även reflektera över etiska överväganden.

Ramberättelsens omfattning bör vara minst 25 sidor inklusive figurer och tabeller men exklusive försättsblad och referenser.

Ansökan om licentiatexamen

Anmälan om licentiatexamen inlämnas till FUN ca 2,5 månad före planerat datum för examinationen.

Anmälan ska innehålla:

- Förslag till fakultetsopponent. Den som opponerar ska inneha doktorsexamen, och får inte vara verksam vid den aktuella fakulteten
- Förslag till ordförande vid examinationen
- Förslag till tre ordinarie ledamöter i betygsnämnden varav högst en av ledamöterna får vara från den egna forskningsmiljön samt 2 suppleanter. Ledamöterna i betygsnämnden ska vara disputerade forskare
- Licentiatuppsatsens titel
- Kortfattad redogörelse av handledaren som beskriver doktorandens arbeten och egen insats i arbetena samt intyg om att den studerande genomgått erforderliga kunskapsprov inom ämnet. Det ska framgå om arbetena har använts eller kommer att användas i annan uppsats/avhandling än denna aktuella. Det ska även framgå om någon av handledarna är editor i någon av de tidskrifter där doktoranden publicerat. Handledarutlåtandet ska undertecknas av samtliga handledare.
- Förteckning över de i licentiatuppsatsen ingående arbetena. Förteckningen ska innehålla uppgift om medförfattare, det ska även framgå om de är insända till någon tidskrift eller fortfarande i manuskript. Samtliga delarbeten som ska ingå i licentiatuppsatsen ska bifogas.

Vicedekan med ansvar för forskarutbildning ordförande utser opponent, ordförande och ledamöter i betygsnämnden. Beslutet översändes från FU-kansliet till samtliga berörda.

Inlämning av licentiatuppsatsen

Tre veckor före examinationsdagen ska doktoranden översända licentiatuppsatsen samt eventuella delarbeten till:

- opponenten
- ordföranden i betygsnämnden
- betygsnämndsledamöter och suppleanter
- FU-kansliet (3 exemplar varav 2 översänds till UB)

- Ett exemplar av licentiatuppsatsen ska finnas tillgängligt på institutionen 3 veckor före examinationsdagen.

FU-kansliet ombesörjer att ett meddelande om att licentiatuppsatsen finns tillgänglig samt tid och plats för examinationen anslås på Medicinska fakultetens kalendarium på fakultetens hemsida.

Examination

Licentiatuppsatsen ska försvaras muntligt vid ett offentligt seminarium. Betygsnämnden sammanträder omedelbart efter examinationen, utser ordförande inom sig och betygsätter arbetet med något av betygen godkänd eller underkänd. Huvudhandledaren ska, medan fakultetsopponenten, ordförande samt biträdande handledare har rätt att, närvara vid betygsnämndens sammanträde och delta i överläggningarna men får inte delta i beslutet. Ett särskilt protokoll upprättas som ska undertecknas av betygsnämndens ordförande och insändas till FU-kansliet.

Examensbevis och diploma supplement

När en doktorand har disputerat och när protokollet från betygsnämndens sammanträde kommit FU-kansliet tillhanda samt alla moment för doktorsexamen är uppfyllda utfärdas examensbevis.

Fakulteten har rätt att utfärda bevis om Doktor i medicinsk vetenskap och Licentiat i medicinsk vetenskap. Examensbevisen för såväl doktorsexamen som licentiatexamen ska undertecknas av vicedekan med ansvar för forskarutbildning. I examensbeviset framgår bland annat avhandlingens titel samt vilka forskarutbildningskurser som ingår i examen. Utöver examensbeviset utfärdas ett s.k. Diploma supplement som beskriver doktorsexamens plats i det svenska utbildningssystemet.

Gemensam och dubbel examen

Inom forskarutbildningen finns möjligheter att utföra sin utbildning i samverkan med ett eller flera lärosäten, svenska eller utländska och därigenom ta ut en gemensam eller en dubbel examen.

Gemensam examen innebär att minst två lärosäten anordnar och genomför en gemensam utbildning som resulterar i en gemensam

examen och ett examensbevis. En gemensam examen kräver en särskild handläggningsordning och ska godkännas av FUN.

Dubbel examen innebär att doktoranden antas och examineras vid respektive lärosäte och att det i examensbevis framgår att doktoranden avlagt doktorsexamen vid respektive lärosäte efter samverkan mellan lärosätena. Två examensbevis utfärdas.

Doktoranden antas på båda lärosätena med en handledare på vardera lärosäte och förväntas följa samtliga utbildningsmoment på båda lärosätena. Minst 12 månader av studietiden bör tillbringas på partneruniversitet. För varje doktorand som ska göra en gemensam eller dubbel examen måste det skrivas ett avtal som reglerar samarbetet. Avtalet upprättas i samråd mellan handledarna på respektive lärosäte och skrivs under av dekan och vice dekan för forskarutbildning. Detta bör göras i samband med att doktoranden antas. Avtalsmall finns och avtalsprocessen handläggs av Internationella avdelningen.

Syftet med utbildningssamarbeten på forskarnivå som leder till dubbel examen alternativt gemensam examen är att öka internationaliseringen och främja förutsättningar för arbete på en internationell arbetsmarknad samt möjliggöra breddad kompetens och samarbetsvinster för universiteten.

Bilagor

Bilaga 1 Examensmål för utbildning på forskarnivå

Examensmål för doktorsexamen

Kunskap och förståelse

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och

- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Lokala mål vid Lunds universitet

- visa kunskaper om hållbar utveckling av relevans för det egna ämnet
- visa förmåga att tillämpa internationella perspektiv inom det egna ämnet
- visa förmåga att tillämpa jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv inom det egna ämnet

Examensmål för licentiatexamen

Kunskap och förståelse

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Lokala mål vid Lunds universitet

- visa kunskaper om hållbar utveckling av relevans för det egna ämnet
- visa förmåga att tillämpa internationella perspektiv inom det egna ämnet
- visa förmåga att tillämpa jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv inom det egna ämnet